

Символіка міста Миколаєва

Бібліографічний покажчик

Гімн міста Миколаєва

Там, де Буг з Інгулом здавна поріднились,
Де лиману хвилі, степу вільний край,
Місто Миколаїв народилось
Кораблем пливе у синю даль.

Добра слава корабельної столиці
Землю облітає з краю в край.
Дай нам крила, наче білій птиці,
Покровитель, Святий Миколай!

Хай пишається тобою Україна!
Слався, велич духу, праці і краси!
Слався, Миколаїв – місто рідне!
Крізь століття славу пронеси!
Крізь століття славу пронеси

Створений авторським колективом у складі:
А.А.Сирота (керівник), Т.С. Сидоренко-Малюкова, Ю.Б. Лачинов, М.І.
Николайчук, Д.Д. Кремінь, В.Ю. Пучков, О.В. Болдусева

Управління з питань культури та охорони культурної спадщини
виконкому Миколаївської міської ради
Централізована бібліотечна система для дорослих м. Миколаєва
Центральна бібліотека ім. М.Л. Кропивницького

*До 10-ї річниці затвердження
герба м. Миколаєва*

Символіка міста Миколаєва

Бібліографічний покажчик

Миколаїв
2007

Символіка міста Миколаєва: Бібліогр. покажчик / ЦБС для дорослих м. Миколаєва; Уклад. О.В. Сергєєва., І.В. Письменна; Ред. Т.О. Михайловська. - Миколаїв: Видавництво Ірини Гудим, 2007. – 24 с.

Невід'ємною складовою історії міста Миколаєва є його символіка, зокрема історія гербів та прапорів, що містить концентровану інформацію про географічне положення, особливості господарського та культурного розвитку краю в різні часи. Ці знаки-символи є предметом гордості громадян за культурні надбання предків і одночасно – стимул для виховання наступних поколінь в дусі кращих традицій минулого.

Даний бібліографічний покажчик, підготовлений Центральною бібліотекою ім. М.Л. Кропивницького до 10-річчя затвердження герба міста Миколаєва, включає книги і статті з періодичних видань за 1996 – 2007 рр. та перелік сайтів, на яких представлена інформація про символіку Миколаєва.

Матеріал розташовано у алфавіті авторів: спочатку книги, потім статті з періодичних видань.

У покажчику надаються рішення Миколаївської міської ради: «Про затвердження герба міста Миколаєва», «Про прапор міста Миколаєва», «Про затвердження Гімну міста Миколаєва».

Видання розраховане на широке коло читачів.

Укладачі, комп'ютерний набір: Сергєєва О.В., Письменна І.В.

Редактор: Михайловська Т.О.

Коректор: Холодудькіна Л.І., Кузнецова Л.М.

Комп'ютерна верстка та дизайн: Тонковид Н.А., Бойко О.В.

Відповідальний за випуск: Тверда Т.В.

СИМВОЛИ МИКОЛАЄВА: *історична довідка*

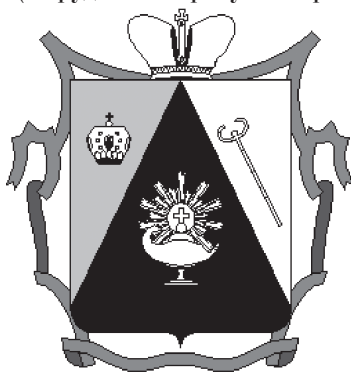

Перший герб Миколаєва було затверджено імператором Олександром I 7 жовтня 1803 року. Його опис закріплено в “Полном собрании законов Российской империи”: “У щиті, що розділений від верхньої середини до нижніх кутів, в чорному полі, над срібною кадильницею зображений золотий хрест, оточений променями, а по сторонах: у блакитному полі Архієрейська митра і в золотому полі Архієрейський же посох”.

Символіка цього герба, як і тогочасних гербів Херсона та Херсонської губернії, до складу якої входив Миколаїв, свідчить про намагання відобразити засадами геральдики розповсюдження та торжество віри Христової на землях, відвоєваних Росією у Туреччини. Осяяний променями хрест над кадильницею на чорному тлі немов ілюструє слова Євангелія від Св. Іоанна: “У почині було Слово, і Слово було в Бога, й Бог було Слово... У йому життя було: й життя було світлом людям і світло у темряві світить, і темрява його не обняла».

На гербі зображені також атрибути архієрейської влади — митра та посох, що асоціюються з покровителем міста Св. Миколаєм Чудотворцем, архієпископом Мирлікійських. Особливе шанування в нашому краї Св. Миколая було проявом загальнохристиянської традиції, яка посилювалася місцевими чинниками. Місто корабелів було назване Миколаєвом на честь великого християнського подвижника, покровителя моряків, на згадку про взяття російськими військами турецької фортеці Очаків в день Миколи Зимового (6 грудня 1788 року за старим стилем).

В середині та другій половині XIX ст. відбулася реорганізація геральдичної служби Російської імперії та були удосконалені правила герботворення. Знов створене Гербове відділення розпочало роботу щодо перегляду старих та створення нових міських та губернських гербів з метою надання їм вигляду, що відповідає правилам геральдики і віддзеркалює нові історичні реалії та адміністративно-територіальні зміни. Були розроблені розташовані навколо щита додаткові зовнішні прикраси герба, що відображали суспільну

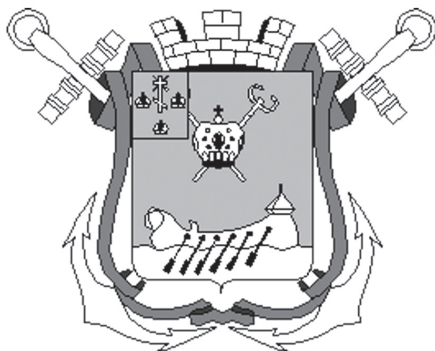

Герб Миколаєва 1803 р.

та господарську роль міста чи губернії. На адміністративне положення міста вказувала система розташованих над щитом корон. У верхньому правому чи лівому куті щита (так званій “вільній частині”) повітових міст розміщувався губернський герб.

Зазначені зміни торкнулися і герба Миколаєва, що проіснував 80 років. За цей час місто стало центром суднобудування, великим торговим портом та базою Чорноморського флоту. Ці обставини були враховані при розробці нового варіанта герба, який був затверджений 16 березня 1883 року і мав такий вигляд: “У лазуровому щиті, на срібній хвиленодібній окраїні золотий корабель з чорними веслами і супроводжуваний, у главі щита, золотою архієрейською митрою на двох таких само, навхрест покладених посохах. У вільній частині – герб Херсонської губернії. Щит прикрашений срібною межевою на три зубці, короною і оточений двома золотими якорями, поєднаними Олександрівською стрічкою.”

Герб Миколаєва 1883 р.

Герб Миколаєва 1883 року відображав зв'язок міста з суднобудуванням та флотом. Про це свідчить зображений на гербі корабель у вигляді золотого човна. Митра на фоні двох перехрещених посохів символізує сподівання населення на заступництво патрона міста Святого Миколая Чудотворця. Наявність на гербі двох перехрещених посохів, на думку знавця місцевої символіки, члена Українського геральдичного товариства Р. Кочкурова, означає

стабільність, рівновагу і, можливо, символізує мирне співіснування в Миколаєві кількох релігійних конфесій.

Вежова тризуба корона вказує на повітовий статус міста, золоті якорі свідчать, що Миколаїв - місто портове, а Олександрівська червона стрічка символізує державну підтримку починань городян.

До 100-річчя Миколаєва міська Дума затвердила ще один символ міста - його прапор. Він являє собою біле полотнище із зображенням герба міста 1883 року.

Посилення інтересу до міської геральдики поновлюється в 60-ті роки ХХ ст. на хвилі піднесення краєзнавчого руху. В цей час місцеві органи влади

вирішили розробити та затвердити новий герб Миколаєва і оголосили конкурс на кращий варіант. Зрозуміло, що в тих умовах не могло навіть йти мови про повернення до традиційної дореволюційної символіки. Перед учасниками конкурсу постало завдання відобразити особливості міста в контексті соціалістичних перетворень.

В результаті конкурсу переміг ескіз миколаївського художника В.С. Козловського. На червоно-синьому полі зображено срібний вітрильник, під кілем якого розташована золота півшестірна, у верхньому лівому куті - серп і молот золотого кольору. Як бачимо, автор проекту-переможця врахував тогочасні вимоги, що зобов'язували зображувати в гербах символи радянської епохи (кольори державного прапора Української РСР, символи "вільної" праці та єднання робітників і селян – серп і молот) і одночасно зробив спробу віддзеркалити славетне минуле міста корабелів у вигляді вітрильника.

Місцеві геральдисти ототожнюють його з першим судном, побудованим на Миколаївській верфі – фрегатом "Св. Миколай".

У 1969 році новий герб був затверджений Миколаївською міською радою. Однак він не відповідав загальноприйнятим правилам геральдики, використовувався лише зрідка і невдовзі був зовсім забутий.

Після проголошення незалежності України в умовах зростання ролі місцевого самоврядування постало питання про розробку нової місцевої символіки, яка поєднувала б в собі історичне наступництво і віддзеркалювала специфічні риси краю.

26 вересня 1997 року на засіданні міської Ради було затверджено герб Миколаєва. За основу прийнято зображення 1883 року, з якого вилучили знак Херсонської губернії, до складу якої свого часу входив Миколаїв. Цій

Герб Миколаєва 1969 р.

Герб Миколаєва 1997 р.

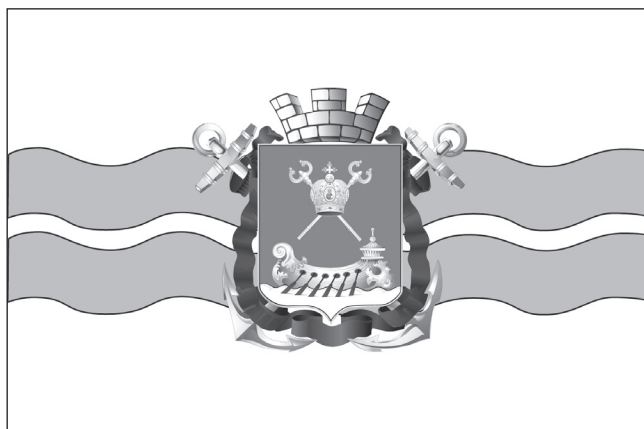

урочистій події передували: конкурс Миколаївського міськвиконкому на кращий проект міського герба, копітка праця художників, вчених, проведення двох виставок конкурсних проектів та дискусія в місцевій пресі.

Наступним кроком у творенні місцевої символіки стало затвердження міською радою прапора Миколаєва і Положення про зміст, опис та порядок його використання (2 липня 1999 року). Прапор Миколаєва, в основу якого покладено історичний дореволюційний прапор міста, становить собою прямокутне полотнище білого кольору з двома горизонтальними лазуровими хвилястими лініями, що символізують Буг та Інгул, при злитті яких було засновано місто. На їх фоні по центру полотнища зображений герб міста. Відношення ширини прапора до його довжини 2 : 3. Білий колір прапора символізує мир та добробут городян, чистоту їх помислів. 10 вересня 1999 р. у день 210-річчя Миколаєва прапор було освячено і піднято над міськвиконкомом.

У 2004 році затверджено гімн м. Миколаєва. Гімном міста Миколаєва є твір, створений авторським колективом у складі: А.А. Сироти (керівник), Т.С. Сидоренко-Малюкової, Ю.Б. Лачинова, М.І. Николаїчука, Д.Д. Кременя, В.Ю.Пучкова, О.В. Болдусева.

Гімн міста Миколаєва нарівні з його гербом та прапором є офіційним символом міста як адміністративної одиниці місцевого самоврядування і може виконуватися у оркестровому, хоровому, оркестрово-хоровому або вокальному варіантах. При цьому можуть використовуватися засоби звуко- та відеозапису.

Прапор Миколаєва 1999 р.

СИМВОЛІКА МИКОЛАЄВА в друкованих виданнях

Герб города Николаева // Путеводитель и адрес-календарь города Николаева на 1869 год. - Николаев, 1869. - С.6.

Гербы города Николаева 1803 и 1883 гг. // Гербы городов, губерний, областей и посадов Российской империи. - М., 1990. - С.102.

Гербы города Николаева // Именованъ - город Николаев. - Николаев, 1991. - С.222-225.

Ковалева О.Ф., Чистов В.П. Гербы города Николаева // Ковалева О.Ф. Чистов В.П. Очерки истории культуры Южного Прибужья (от истоков до начала XX века). В 3-х кн. Кн. 1: Из прошлого культурной жизни на Николаевщине. - Николаев, 2000. — С.84.

Умеренков А. Н. Герб и флаг Николаева: Исторический очерк. - 2-е изд., доп. - Николаев: Меркурий, 2000. - 56 с.: ил.

Умеренков А. Н. Герб и флаг Николаева: Исторический очерк. - Николаев: Меркурий, 1999. - 43 с.: ил. - (Благотворительный фонд “Николаев-2000”).

Про затвердження герба міста Миколаєва: Рішення Миколаївської міської ради № 14/2 від 26-09-1997) // http://www.ngik.mk.ua/data/97/14_2.htm

Про прапор міста Миколаєва: Рішення Миколаївської міської ради від 02.07.1999 № 10 // Відомості Миколаївської міської ради. - 1999. - № 2. - С.34-35.;

Про прапор міста Миколаєва // http://www.ngik.mk.ua/data/99/10_13.htm

О проведении открытого городского конкурса по созданию гимна г. Николаева: Решение Николаевского городского совета от 26.07.2001 № 33/2 // Вечерний Николаев. - 2001. - 18 авг. - С.2.

Про затвердження Гімну міста Миколаєва: Рішення Миколаївської міської ради від 11.09. 2004 № 23/4 // http://www.ngik.mk.ua/data/2004/23_4.htm

Буде герб міста//Радянське Прибужжя. – 1996. – 16 трав. – С.1.

В очікуванні герба//Радянське Прибужжя. – 1997. – 5 серп. – С.1.

Гречило А. Символ городского самоуправления: к вопросу о гербе Николаева и современном развитии городской геральдики // Вечерний Николаев. – 1997. – 12 авг. – С.3.

Делик Т. Герб Николаева: продолжение следует // Вечерний Николаев. – 1997. – 1 февр. – С.1.

Делик Т. Четвертый герб // Вечерний Николаев. – 1996. – 31 авг. – С.1.

Конкурс на краший проект герба м. Миколаєва.

Егоров А. Каждому городу герб и права: Вернется ли в Николаев его историческая символика? // Николаевские новости. – 1997. – 5 июня. – С.3.

Кочкуров Р. Геральдика Николаева: Исполняется 193 года первому гербу города // Вечерний Николаев. – 1996. – 29 окт. – С.1.

Кочкуров Р. История символов Николаевщины // Южная правда. – 2000. – 15 авг. – С.3.

Кочкуров Р., Кухар-Онышко Н. Городу нужен флаг // Вечерний Николаев. – 1999. – 18 мая. – С.3.

Крючков Ю. Еще раз о гербе города Николаева // Вечерний Николаев. – 1997. – 13 мая. – С.3.

Кухар-Онышко Н., Гребенников Ю. К истории – без домыслов и мистики: Вопрос о гербе города Николаева вызвал полемику // Вечерний Николаев. – 1996. – 19 нояб. – С.3.

Набережный А. Каким будет герб Николаева? // Южная правда. – 1996. – 5 сент. - С.2.

Николаев должен иметь свой флаг // Вечерний Николаев. – 1999. – 27 февр. – С.1.

Островская М. Новый старый герб: 3 сентября в Николаевском горисполкоме прошло итоговое заседание комиссии творческого конкурса создания герба г. Николаева // Южная правда. – 1997. – 6 сент.

Панченко В. Геральдика Херсона та Миколаєва // Науковий світ. – 2004. – № 10. – С.22-23.

Правовой знак города // Вечерний Николаев. – 1996. – 10 дек. – С.1.

Пучков В. Городской герб: чем древнее, тем крепче // Вечерний Николаев. – 1997. – 6 сент. – С.1.

Рево О. Гербы городов Херсонской губернии Российской империи // Наука и жизнь. – 1994. – № 8. – С.142-143.

Толочик П. «Пологи» затяглись: Коли ж зазвучить гімн Миколаєва? // Рідне Прибужжя. – 2001. – 16 жовт. – С.1.

У города есть герб! // Вечерний Николаев. - 1997. - 27 сент. - С.1.

Умеренков А., Каспер Г. Каким быть гербу Николаева // Южная правда. – 1996. – 12 нояб. – С.3.

Хасцький О.П. Символіка Миколаївщини // Миколаївщина: літопис історичний подій . – Миколаїв, 2002. – С.669-680.

Шепель Н. Многая лета тебе, Николаев! // Вечерний Николаев. – 1999. – 10 сент. – С.1.

Підняття прапора м. Миколаєва

СИМВОЛІКА МИКОЛАЄВА в Інтернеті

<http://www.heraldry.com.ua/index.php3?lang=U&context=info&id=702#verh> - (укр.)

Герби м. Миколаєва на сайті “Українська геральдика” в розділі “Міська геральдика”

<http://www.heraldry.com.ua/index.php3?lang=U&context=info&id=707> - (укр.)

Прапор м. Миколаєва на сайті “Українська геральдика” в розділі “Міська геральдика”

<http://www.geraldika.ru/symbols.php?coatid=4498> - (рос.)

Герб міста Миколаєва (1883, 1997 рр.) на сайті «Геральдика.ру»

<http://www.geraldika.ru/symbols/4412> - (рос.)

Історія символів Миколаїщини на сайті «Геральдика.ру»

http://www.ru.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B5%D1%80%D0%B1_%D0%9D%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D0%B5%D0%B2%D0%B0 - (рос.)

Герб Миколаєва. Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії

://www.ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%BB%D0%B0%D0%B3_%D0%9D%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D0%B5%D0%B2%D0%B0 - (рос.)

Прапор Миколаєва. Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії

<http://www.skan73.narod.ru/fotos/mycity/imagepages/mycity1.html> - (рос.)

Герб міста Миколаєва – зображення

<http://www.dag.com.ua/nikolaev/street.php?1331> - (рос.)

Інформація про виставку “Геральдическая история Николаевщины” на сайті «Город Николаев в улицах и лицах»

СИМВОЛІКА МИКОЛАЄВА

в рішеннях Миколаївської міської ради

МИКОЛАЇВСЬКА МІСЬКА РАДА РІШЕННЯ

26.09.97

№ 14/2

Про затвердження герба міста Миколаєва

З метою збереження історичної спадкоємності та відновлення традицій міста, які втрачені, виконком міської ради своїм рішенням № 127 від 29.03.97 р. оголосив відкритий конкурс на розробку проекту герба міста Миколаєва. Конкурс тривав з 01.05.96 р. по 01.06.97 р. у 2 тури.

Журі конкурсу, до складу якого ввійшли історики, краєзнавці, мистецтвознавці, художники, архітектори, розглянуло 40 проектів герба міста Миколаєва. Проте, ні один з них не визнаний переможцем.

У зв'язку з цим, після ретельного та всебічного обговорення, членами журі було прийнято рішення щодо подання на розгляд міської ради відновлених у кольорі дизайнером Б.О. Старощуком зразків гербів міста Миколаєва, які діяли раніше: 1803 р. – без змін та 1883 р. – без зображення герба Херсонської губернії у вільній частині щита.

Відповідно до ст.22, 26 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, а також беручи до уваги велике духовне значення відновлення історичного герба міста Миколаєва, Миколаївська міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити герб міста Миколаєва (Додаток № 1).
2. Затвердити “Положення про зміст, опис та порядок використання герба міста Миколаєва”. (Додаток № 2).
3. Доручити виконкому міської ради до 1 грудня 1997 р, виготовити еталон герба міста в кольоровому, чорно-білому варіантах, у градаціях сірого кольору та комп'ютерної версії.
4. Вважати такими, що втратили чинність, усі рішення Миколаївської міської ради та її виконкому щодо герба міста Миколаєва.

5. Контроль за виконанням даного рішення покласти на секретаря міської ради Т.І. Бугаєнко.

Міський голова
Бердников

О.Я.

Додаток № 2
до рішення Миколаївської
міської ради № 14/2
від 26.09.97 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про зміст, опис та порядок використання герба міста Миколаєва

I. ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Герб відновлено згідно з описом та чорно-білим зображенням герба міста Миколаєва, який був затверджений 16 березня 1883 р. (Собрание указаний и распоряжений правительства, издаваемое при правительствующем Сенате, за первое полугодие 1887 г., Санкт-Петербург, 1887, № 60), а також дореволюційної кольорової копії з копії вказаного герба, яка зберігається в Миколаївському краєзнавчому музеї (КП-28, інв. К-Д-370).

Герб 1883 р. став не тільки спадкоємцем герба 1803 р., бо зберіг символи, що розкривають назву міста (архієрейська митра та посохи), а й вказував на його господарську направленість.

Так, у проекті “Записки про герб военно-портового города Николаева” виконуючої посаду керуючого гербовим відділенням департаменту геральдії Сенату було зазначено: «Так как город Николаев (есть) один из главнейших портов Южной России, то, оставляя митру и посох, я полагаю изобразить в гербе сего города сверх того и корабль”. (РДІА, С. 1343, оп.15, Д.244, л.38).

При сучасному відновленні герба 1883 р. з вільної частини щита герба було вилучено зображення герба Херсонської губернії, тому що місто Миколаїв зараз є адміністративним центром області.

II. ОПИС ГЕРБА

Герб - це прямокутний (8 - 9) щит, що виступає в середній нижній частині вістрям і має округлі нижні кутки.

На чолі блакитного щита золота архієрейська митра на двох золотих навхрест покладених посохах, а під ними на срібній хвилеподібній країні золотий кора-

бель з шістьма чорними веслами.

Щит увінчаний срібною баштовою короною із трьох зубців. За щитом два навхрест покладених золотих якорів, перевитих яскраво-червоною (червоною) Олександрійською стрічкою.

III. СТАТУТ ГЕРБА

3.1. Герб є історичним символом міста, який відображає його назву, географічне місцезнаходження, господарську направленість, а також є зовнішнім атрибутом влади.

3.2. Еталон герба в кольоровому, чорно-білому варіантах, у градаціях сірого кольору, також комп'ютерна версія знаходяться у міського голови.

IV. ПОРЯДОК ВИКОРИСТАННЯ ГЕРБА

4.1. Зображення герба міста Миколаєва розміщується:

- на офіційних будинках органів представницької та виконавчої влади, підпорядкованих їм органів та установ;
- у залах, де проводяться засідання міської ради, її виконавчого органу, в приміщеннях урочистої реєстрації народження та шлюбу;
- на печатках та бланках міського голови, штампах та бланках органів представницької влади міста, які використовуються для скріплення пам'ятних адрес, урочистих актів, договорів з містами-побратимами і т. ін.;
- на офіційних виданнях органів представницької та виконавчої влади міста;
- на покажчиках меж міста на в'їздах;
- на транспортних засобах міліції, яка утримується за рахунок коштів місцевого бюджету, а також на муніципальному транспорті;

4.2. Рішенням міської ради можуть передбачатися інші випадки обов'язкового застосування герба міста Миколаєва.

4.3. Використання герба міста Миколаєва у випадках, ямі не є обов'язковими, здійснюється за умови отримання дозволу, що видається відділом охорони історичного середовища та пам'яток архітектури міськвиконкому.

4.4. Дозвіл видається терміном на один рік. Після закінчення терміну його дії необхідно отримати дозвіл на наступний період.

4.5. Дозвіл (або письмово оформлена відмова, з зазначенням її причини) видається протягом 15 днів з моменту подання заяви.

4.6. У дозволі визначається комерційна або некомерційна мета використання герба міста.

4.7. В разі встановлення мети використання як комерційної, заявник зобов'язується сплачувати збір за використання герба міста в розмірі, визначеному міською радою. Копія дозволу направляється до податкової інспекції.

4.8. Дозвіл видається на конкретний вид продукції (робіт, послуг). Збір за право використання герба міста стягується з повного обсягу продукції (робіт, послуг) зазначеного виду, при цьому оригінал продукції (або її фотографія) з використання зображення герба міста надається органу, який видає дозвіл на її розміщення.

4.9. Разом з дозволом заявнику видаються графічне і, в разі необхідності, кольорове зображення герба міста, а також супровідна документація. Заявник сплачує вартість виготовлення копій поданої документації й зображень.

4.10. Відтворення герба міста Миколаєва, незалежно від його розмірів та техніки виконання, повинно точно відповідати кольоровому, або чорно-білому зображенню, які затверджені рішенням міської ради.

4.11. Питання штрафних санкцій у випадках неправильного використання герба міста регулюються «Положенням про місцеві податки та збори».

4.12. Контроль за дотриманням виконання "Положення про зміст, опис та порядок використання герба міста Миколаєва" доручається виконкому міської ради.

Секретар міської ради

Т.І. Бугасько

МИКОЛАЇВСЬКА МІСЬКА РАДА РІШЕННЯ

05.11.98

№ 4/8

Про внесення змін і доповнень до Положення про зміст, опис та порядок використання герба міста Миколаєва

Розглянувши пропозиції постійної депутатської комісії міської ради з питань економічної політики, промисловості, підприємництва, транспорту та зв'язку, згідно з п.4.2. «Положення про зміст, опис та порядок використання герба міста Миколаєва», яке затверджено рішенням міської ради від 26.09.97 р, № 14/2, міська рада

ВИРШИЛА:

1. У Положенні про зміст, опис та порядок використання герба міста Миколаєва:

- пункт 4.1. абзац 3 після слів “з містами-побратимами і т. ін.”, доповнити словами “на бланках і посвідченнях депутатів міської ради, а також на бланках депутатських груп і фракцій міської ради за їх рішенням”;
- у пункті 4. 3. слова “відділом охорони історичного середовища та пам’яток архітектури” замінити словами “управлінням охорони історичного середовища та пам’яток”.

Міський голова

А.О. Олійник

**МИКОЛАЇВСЬКА МІСЬКА РАДА
РІШЕННЯ**

02.07.99

№ 10/13П

Про прапор міста Миколаєва

Розглянувши висновки журі конкурсу на кращий проект прапора міста, який вводився згідно з рішенням міської ради від 12.02.99 р. № 6/28 з 1 березня по 31 травня 1999 року, та на підставі ст.22 і п.49 ст. 26 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” міська рада

ВИРШИЛА:

1. Встановити, що прапор міста Миколаєва нарівні з його гербом є офіційним атрибутом місцевого самоврядування, символом єдності та взаєморозуміння громадян, які мешкають в м. Миколаєві.

2. Затвердити Положення про зміст, опис і порядок використання прапора міста Миколаєва (додаток).

3. Доручити виконкому міської ради до 15 серпня 1999 року виготовити оригінал прапора міста.

4. Контроль за виконанням даного рішення покласти на постійну комісію міськради з питань місцевого самоврядування та управління комунальною власністю міста.

Міський голова

А.О. Олійник

Додаток до рішення міськради
від 02.07.99 № 10/13

ПОЛОЖЕННЯ

про зміст, опис і порядок використання прапора міста Миколаєва

1. Статус прапора

1.1. Прапор міста є офіційним атрибутом місцевого самоврядування, символом єдності міської громади та взаєморозуміння мешканців міста.

1.2. Виключне право на використання прапора належить Миколаївській міській раді.

1.3. Оригінал прапора міста встановлюється у службовому кабінеті міського голови, а на час скликання сесії міської ради вноситься до сесійного залу.

Інші випадки використання прапора, а також його зображення встановлюються розділом 3 даного Положення.

2. Опис та зміст прапора

2.1. Прапор міста Миколаєва - це прямокутне полотнище білого кольору з двома горизонтальними смугами, на яких по центру прапора зображення герба міста Миколаєва, висотою, що дорівнює $2/5$ ширини прапора. Ширина кожної зі смуг дорівнює $1/8$ ширини прапора. Смуги відокремлені одна від одної вузькою білою смугою, розмір якої становить $1/16$ ширини прапора. Співвідношення ширини прапора до його довжини - $2:3$. Зворотний бік прапора є дзеркальним відображенням лицевого боку.

2.2. Прапор міста та його зображення завжди повинні точно відповідати кольоровому та графічному, виконаному за вексилологічними правилами, зображенню, яке додається до цього Положення.

2.3. Оригінал прапора прикріплюється до древка довжиною 2,5 м, яке закінчується навершенням (зображення навершення додається).

2.4. В основу ідеї прапора покладено історичний прапор міста, який було затверджено міською Думою до 100-річчя міста Миколаєва. Білий колір є ознакою символу миру та благополуччя мешканців міста. Дві хвилясті блакитні смуги - це символи двох річок, в гирлі яких народилося місто Миколаїв.

3. Порядок використання прапора

3.1. Прапор міста Миколаєва піднімається (встановлюється):

- біля будинку Миколаївської міської ради та міськвиконкому - постійно;
- на адміністративних будинках органів представницької та виконавчої

влади, підпорядкованих їм установ, підприємств, організацій, а також на житлових будинках - у дні державних і міських свят;

- у місцях проведення міжнародних, державних заходів - на час їх проведення в місті;

- під час церемоній та інших урочистих заходів, які проводять представницькі та виконавчі органи влади, міські громадські об'єднання, підприємства, установи та організації, незалежно від форм власності, за бажанням останніх.

3.2. Оригінал прапора, окрім випадків, які зазначені в розділі I, також використовується:

- у приміщеннях під час прийому офіційних делегацій;

- на урочистих церемоніях і святах за наявності особливого розпорядження міського голови;

- під час поховання почесних громадян міста.

3.3. В інших окремих випадках використання прапора, а також його оригіналу можливе, якщо це буде передбачено рішенням міської ради.

3.4. За обставин, коли здійснюється одночасне підняття Державного прапора України, інших держав та прапора міста, останній не може перевищувати їх за розмірами і розміщується справа від них (з боку глядача).

У випадку одночасного підняття прапора міста та прапора організації, фірми, установи і таке інше (якщо вони розташовані поруч) прапор організації повинен не перевищувати розміри прапора міста і розташовуватися справа від нього.

3.5. Кольорове або графічне зображення прапора може використовуватися на бланках і посвідченнях міського голови, органів представницької та виконавчої влади міста, депутатів міської ради, а також на бланках депутатських груп і фракцій міської ради за їх рішенням.

3.6. Використання зображення прапора у випадках, які не передбачені цим Положенням, здійснюється за умови отримання спеціального дозволу, що видається міським управлінням культури та охорони історичного середовища.

3.7. У дозволі визначається комерційна або не комерційна мета використання прапора міста.

3.8. В разі мети використання як комерційної, заявник зобов'язується сплачувати збір за використання зображення прапора міста в розмірі, визначеному міською радою. Копія дозволу направляється до податкової інспекції.

3.9. Дозвіл видається на конкретний вид продукції (реклама товару, фірми і

таке інше). Збір за право використання прапора міста стягується з повного обсягу продукції (реклами товару, фірми і т. ін.) зазначеного виду.

У разі втрати популярності продукції через погіршення якості або за інших обставин дозвіл анулюється.

3.10. Разом з дозволом заявнику видається графічне та кольорове зображення прапора міста, а також опис. Заявник сплачує вартість виготовлення копій поданої документації й зображень.

3.11. Питання штрафних санкцій у випадках неправильного використання зображення прапора міста регулюються Положенням про місцеві податки та збори.

3.12. Контроль за виконанням цього Положення покладається на міського голову.

Секретар ради

Т.В.Щедрова

МИКОЛАЇВСЬКА МІСЬКА РАДА
РІШЕННЯ

11 вересня 2004

№ 23/4

**Про затвердження Гімну
міста Миколаєва**

Відповідно до ст. 22 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” та пункту 4 статті I Статуту територіальної громади м. Миколаєва, який затверджений рішенням міської ради від 10.07.02 № 3/11, міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Гімн міста Миколаєва (текст та партитура додаються).
2. Затвердити Положення про порядок використання Гімну міста Миколаєва (додається).

Міський голова

В.Д.Чайка

Затверджено
рішенням міської ради
від 11 вересня 2004 р. № 23/4

Гімн міста Миколаєва

Там, де Буг з Інгулом здавна поріднились,
Де лиману хвилі, степу вільний край,
Місто Миколаїв народилось
Кораблем пливе у синю даль.

Добра слава корабельної столиці
Землю облітає з краю в край.
Дай нам крила, наче білій птиці,
Покровитель, Святий Миколай!

Хай пишається тобою Україна!
Слався, велич духу, праці і краси!
Слався, Миколаїв – місто рідне!
Крізь століття славу пронеси!
Крізь століття славу пронеси!

Затверджено
рішенням міської ради
від 11 вересня 2004 р. № 23/4

ПОЛОЖЕННЯ

про порядок використання Гімну міста Миколаєва

1. Гімном міста Миколаєва є твір, створений авторським колективом у складі: А.А. Сироти (керівник), Т.С. Сидоренко–Малюкової, Ю.Б. Лачинова, М.І. Николайчука, Д.Д. Кременя, В.Ю.Пучкова, О.В. Болдусєва.

2. Гімн міста Миколаєва нарівні з його гербом та прапором є офіційним символом міста як адміністративної одиниці місцевого самоврядування і може виконуватися у оркестровому, хоровому, оркестрово-хоровому або вокальному варіантах. При цьому можуть використовуватися засоби звуко- та відеозапису.

3. Гімн міста Миколаєва повинен виконуватися або відтворюватися у точній відповідності з музичним і літературним текстами, які затверджені рішенням міської ради.

4. Гімн міста Миколаєва виконується після Державного Гімну України під час:

- відкриття та закриття сесійних засідань міської ради (тільки в оркестрово-хоровому виконанні);
- офіційних церемоній підняття (внесення) та спуску (винесення) прапора міста Миколаєва;

5. Виконання Гімну допускається при проведенні офіційних церемоній під час спортивних змагань на території міста з урахуванням існуючої у спортивних організаціях практики.

6. Інші випадки виконання Гімну міста Миколаєва встановлюються міською радою:

- відкриття пам'ятників та пам'ятних знаків на території міста;

- проведення міською радою та її виконавчими органами загальноміських заходів, а також інших заходів, які проводять підприємства, установи та організації міста.

7. Під час виконання Гімну міста Миколаєва всі присутні слухають або співають його стоячи.

У випадку виконання Гімну міста Миколаєва під час підняття Прапора міста Миколаєва всі присутні повертаються до нього обличчям.

8. Відповідальність за дотримання встановлених вимог до виконання Гімну міста Миколаєва несуть керівники виконавчих органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій міста, які проводять відповідні заходи.

Хронологія затвердження символіки Миколаєва

7 жовтня 1803 р.	Імператором Олександром I затверджено перший герб Миколаєва
16 березня 1883 р.	Затверджено другий герб Миколаєва
1889 р.	Миколаївською міською думою затверджено прапор Миколаєва
1969 р.	Миколаївською міською радою затверджено новий герб Миколаєва
26 вересня 1997 р.	Миколаївською міською радою затверджено сучасний герб Миколаєва
2 липня 1999 р.	Миколаївською міською радою затверджено прапор Миколаєва
11 вересня 2004 р.	Миколаївською міською радою затверджено Гімн міста Миколаєва

ЗМІСТ

Символи Миколаєва: історична довідка	3
Символіка Миколаєва в друкованих виданнях	7
Символіка Миколаєва в Інтернеті	10
Символіка Миколаєва в рішеннях Миколаївської міськради	11
Рішення Миколаївської міськради «Про затвердження герба міста Миколаєва» від 26.09.97 р. № 14/2	11
Положення про зміст, опис та порядок використання герба міста Миколаєва: Додаток № 2 до рішення Миколаївської міської ради від 26.09.97 р. № 14/2	12
Рішення Миколаївської міськради «Про внесення змін і доповнень до Положення про зміст, опис та порядок використання герба міста Миколаєва» від 05.11.98 № 4/8	14
Рішення Миколаївської міськради «Про прапор міста Миколаєва» від 02.07.99 № 10/13П	15
Положення про зміст, опис і порядок використання прапора міста Миколаєва: Додаток до рішення міськради від 02.07.99 № 10/13	16
Рішення Миколаївської міськради «Про затвердження Гімну міста Миколаєва» від 11 вересня 2004 № 23/4	18
Положення про порядок використання Гімну міста Миколаєва: Затверджено рішенням міськради від 11 вересня 2004 р. № 23/4	20
Хронологія затвердження символіки Миколаєва	22

Герб Миколаєва 1803 р.

Герб Миколаєва 1883 р.

Герб Миколаєва 1969 р.

Герб Миколаєва 1997 р.

Прапор Миколаєва 1999 р.

Центральна міська
бібліотека
ім. М.П. Кропивницького
Україна, 54003, м. Миколаїв,
вул. Потьомкінська, 143-а
Телефони:
57-53-43 – факс
55-03-60 – заступник директора
e-mail: clib@gorlib.mksat.net
www.niklib.com

Показчик видано за підтримки
компанії UC RUSAL

РУСАЛ